

mentumok 32,03%-a 1980 és 1987 között, 30,84%-a 1970 és 1979 között jelent meg.

A kérők megoszlása: egyetemek 36,27%, iparvállalatok 18,97%, K+F intézetek 20,40%, kormányhivatalok 4,40%, külföldi intézmények 7,31%, egyének 12,64%. A kérések tartalom szerinti megoszlása: alkalmazott tudományok 26,99%, biológia 23,91%, fizika 18,57%, agrártudomány 6,65%, orvostudomány 15,08%, egyéb 8,86%.

A forgalom adatainak tanulmányozása arra vezet, hogy a "magfolyóiratok" jól összeválogatott gyűjteménye képes kielégíteni az igények nagy részét. A saját használati statisztika, a BLDSC és az ISI használati és fontossági rangsorainak összevetésével kialakítható azoknak a folyóiratoknak a listája, amelyekkel ki kell egészíteni az NSL gyűjteményét.

Becslések szerint 25 000 fontos tudományos és műszaki folyóirat jelenik meg angol nyelven; habár ebből 15 000 jár Indiába (18 000 az összes külföldi cím), az ország egész területén szóródnak szét és nincs hatékony mechanizmus a gazdag dokumentumállomány hasznosítására. Kivezető utat jelenthet, ha a meglévő könyvtárak regionális hálózatokba tömörülnének, amelyekre az INSDOC támaszkodhatna. A jövőben nemcsak a korszerű technika alkalmazására kell gondolni, hanem a használói igények felkeltésére és befolyásolására, megfelelő munkaszervezési és finanszírozási eljárások bevezetésére is.

/KARANJAI, A.–MUJOO-MUNSHI, U.: The document supply service of INSDOC: an overview. = *Interlending and Document Supply*, 17. köt. 2. sz. 1989. p. 49–55./

(Papp István)

Útmutató a Japánra vonatkozó online információforrásokhoz

Japán üzleti, gazdasági életéről jóval kevesebb információ van, mint például az Egyesült Államokéről. A következőkben áttekintjük a Japánra vonatkozó információkat tartalmazó legfontosabb adatbázisokat.

Az adatbázisok

A **Dialog** rendszer adatbázisai közül sok tartalmaz Japánra vonatkozó információkat. Japánra vonatkozó üzleti, gazdasági információ kereshető például a Moody's Corporate News-International, a D and B International Dun's Market Identifiers, a Foreign Trade and Economic Abstracts, a World Patents Index, a PTS Defense Markets and Technology és az ABI/INFORM adatbázisokban. A Compendex adatbázis 150 japán folyóiratot dolgoz fel, az INSPEC által referált folyóiratok országok szerinti megoszlását tekintve Japán a harmadik helyen áll. A PTS PROMT 60 japán üzleti kiadványt referál, és a közelmúltban kibővült a Comline kivonatokkal is. A Japánra vonatkozó rekordok igen egyszerűen, a **9JPN** országgóddal kereshetők ki. Nemrég felvették a Dialog adatbázisok közé a Japán Technology-t is.

A **Dow Jones News/Retrieval Service** pl. a Dow Jones hírszolgálatának és a Kyodo japán hírügynökség jelentéseinek teljes szövegét tartalmazza.

A **NewsNet** – online nagyrészt sehol másutt el nem érhető – 300 adatbázisa közül, amelyek a legkülönbözőbb newsletterek teljes szövegét tartalmazzák, több mint 12 Japán üzleti életével foglalkozik (New Era: Japan; Japanese Aviation News; Japan High Tech Review; Japan Computer Industry Scan; Robot News; Kyodo News Service; NTT Topics; Asian Intelligence; Japan Semiconductor Quarterly;

Japan Weekly Monitor). A keresést egyidejűleg valamennyi Japánra vonatkozó adatbázisban is végre lehet hajtani. A NewsNet rendszeren hozzáférhetők a JiJi Press japán hírügynökség napi hírei is.

A **Nexis** rendszer által szolgáltatott teljes szövegű adatbázisokban sok Japánra vonatkozó információ található, és van néhány kifejezetten Japánra specializált adatbázis is (Asahi News Service; Japan Economic Journal; JiJi Press Ticker Service; East Asian Executive Reports; Nomura Securities International; Kyodo).

A Japánra vonatkozó specifikus adatbázisok

Asahi News Service. Japánra és Délkelet-Ázsiára vonatkozó gazdasági, pénzügyi, politikai és műszaki híreket tartalmaz. A Nexis és a Datasolve rendszereken érhető el.

Comline. Angol nyelvű, napi információs szolgáltatás Tokióból Japán gazdasági és a csúcstechnikák területén elért műszaki eredményeiről. Az adatbázisban található információk forrásai: az Overseas Data Service (ODS = tengerentúli adatszolgálat) kutatása; napilapok; tv; üzleti folyóiratok; ipari szakemberek; egyetemek; kormánykiadványok. Csak az utolsó két hónap anyagát tartalmazza. Az adatbázis használata meglehetősen drága. Az adatok nyolc kategóriába vannak csoportosítva, az éves előfizetés egy kategóriára 4500, mind a nyolcra pedig 17 700 dollár.

Japan Technology. A Japan Technical Abstracts nyomtatott kiadványnak megfelelő angol nyelvű adatbázis, amely 600 japán műszaki és üzleti folyóirat alapján dolgozza fel a műszaki, tudományos és üzleti jellegű cikkeket, az új termékekről és könyvekről szóló híreket, a vállalatokra vonatkozó információkat, a gazdasági közleményeket.

1. táblázat
A Japánra vonatkozó legfontosabb online információforrások

Az adatbázis neve/ készítője	Leírás	Az adatbázis elérése	Időtartam	Aktualizálás	Költség	Formátum A= kivonat F= teljes szöveg
Asahi News Asahi Shimbun NY Times Syndication Sales Corporation 130 Fifth Avenue New York, NY 10011	Japánra és Délkelet- Ázsiára vonatkozó gazda- sági, pénzügyi, politit- kai és műszaki hírek	NEXIS	1984. aug. 1.	Napi	32 \$/óra és 7 \$/keresés	F
Comline ODS Corporation Overseas Data Service Dai-ni-kuyo Building 5-10-2, - Minami - Aoyama Minato-ky, Tokyo 107, Japan Marketed by: Info Corp 20833 Stevens Creek Blvd. Cupertino, CA 95014-2107 408/973-1010	Japán gazdasági és csúcstechnikában elért eredményei angol nyel- ven	General Electric Mark III Network	Az előző két hónap	Napi	4500 \$/év/kategória	F
Japan Technology Japanese Technical Infor- mation Service University Microfilms International 300 N. Zeeb Road Ann Arbor, MI 48106 800/521-0600	Tudományos, műszaki és üzleti információk mint- egy 600 jelentős japán folyóirat alapján	DIALOG	1985. jan.	Havi	120 \$/óra előfizetőknek 90 \$/óra	A
JAPIO Japan Patent Information Organization ORBIT Search Service 8000 Westpark Drive McLean, VA 22102 800/421-7229	Japán szabadalmak angol nyelvű kivonata	ORBIT Search Service	1976. okt.	Havi	150 \$/óra	A

(1. táblázat folytatása)

Az adatbázis neve/ készítője	Leírás	Az adatbázis elérése	Időtartam	Aktualizálás	Költség	Formátum A= kivonat F= teljes szöveg
JiJi JiJi Press Ticker Service 1-2 Hibiya-Koen Chiyoda-ku, Tokyo 100, Japan	A vezető japán hírügynökség tőzsdei, üzleti és pénzügyi hírei	NEXIS	1980. jan. 4.	Napi	32 \$/óra és 7 \$/keresés	F
JOIS JICST Online Information Service Japan Information Center of Science and Technology 5-2, Nagata-cho 2- Chome, Chiyoda-ku Tokyo, C.P.O. Box 1478 Tokyo, Japan	Japán tudományos és műszaki eredményei folyóiratok, jelentések és konferenciakiadványok alapján	Dept. of Commerce, NTIS, Office of Intl. Affairs, 5285 Port Royal Rd., Springfield, VA 22161 703/487-4929 licence alapján	1985. jan.	Havi	98 \$/óra	A
Kyodo Kyodo News International 50 Rockefeller Plaza Suite 816 New York, NY 10020 212/586-0152	Általános hírek 62 napilap és a japán rádió alapján	Dow Jones News/Retrieval	Az adott nap	Napi	0,90 \$/perc	F
Nikkei Telecom Japan News/Retrieval Nihon Kezai Shimbun, Inc. 1-9-5, Otemachi, Chiyoda-ku, Tokyo 100, Japan Marketed by: Mitsui & Co. (USA), Inc. 1701 Pennsylvania Ave. 202/861-0660	Angol nyelvű információs rendszer Japán gazdasági és pénzügyi tevékenységére vonatkozó aktuális adatokkal napilapok, newsletterek és vállalati pénzügyi jelentések alapján	NewsNet NEXIS TYMNET Telenet NEEDS-NET (csomópontok: Los Angeles, London, Zürich és Hongkong)	1986. jún. 9. 1980. márc. 8. 1983. jan.	Napi Napi Napi	48 \$/óra 32 \$/óra és 7 \$/keresés 100 \$ belépési díj, 450 \$/hónap fix összeg és 1 \$/perc	F F F F

JAPIO (Japan Patent Information Organization = Japán Szabadalmi Információs Szervezet). Angol nyelvű adatbázis a japán szabadalmi bejelentésekről. Különös jelentőséget ad ennek az ORBIT rendszeren elérhető adatbázisnak, hogy az itt található információk egy részéhez másutt nem lehet hozzáférni.

JiJI (JiJI Press Ticker Service). Japán vezető gazdasági hírügynökségének a jelentései teljes terjedelmükben a NEXIS és a NewsNet rendszereken érhetőek el. Az adatbázisban tőzsdei információk, vállalati eredmények, egyéb üzleti és pénzügyi hírek találhatóak.

JOIS. A Japan Information Center of Science and Technology (JICST = Japán Tudományos és Műszaki Információs Központ) adatbázisának angol nyelvű változata az NTIS-szel kötött licencmegállapodás értelmében az USA-ban elérhető. Az adatbázis a tudomány és technika valamennyi területét lefedi, beleértve az orvostudományt, a gyógyszerészetet, a mezőgazdaságot és a biotechnológiát.

Kyodo. A legnagyobb japán hírügynökség közvetíti az általános nemzetközi híreket a japán hírközlő szervezetek és a japán híreket a külföld részére. Az adatbázis a NEXIS, a Dow Jones News/Retrieval rendszereken, valamint a Dialog néhány adatbázisában érhető el.

Nikkei Telecom Japan News/Retrieval. Az adatbázis a kiemelkedő japán üzleti napilap, a Nihon Keizai Shimbun anyagát dolgozza fel, amely a japán piacról és vállalatokról nyújt információt. Az adatbázis angol nyelvű változata 1986-tól érhető el az USA-ban.

Jelenleg, mint látható, nagy mennyiségű információ férhető hozzá angol nyelven Japán gazdasági életéről és üzleti tevékenységéről. A Japánra vonatkozó információt tartalmazó adatbázisokat és főbb jellemzőiket az 1. táblázat sorolja fel.

/DORMAN, P. H.: Online sources of Japanese information... A guide. = Database, 10. köt. 4. sz. 1987. p. 15–21./

(Novák Teréz)

Közigazgatási és vállalati információs rendszerek Japánban

A *Joho Kanri* c. japán folyóirat 30 éve jelenik meg a Japán Tudományos és Technológiai Információs Központ (*Japan Information Center of Science and Technology = JICST*) gondozásában. Témája az információmenedzsment, amely nem új fogalom Japánban sem, de megnövekedett érdeklődés fordul felé: a gazdaságosság kényszere az információk hatékonyabb hasznosítását követeli meg. A pénzügyi források beszűkülése Japán közigazgatási rendszerét is érinti: az alkalmazottak számát csökkenteni, ugyanakkor a szolgáltatások színvonalát növelni kell – a számítógépek ésszerű és kiterjedt alkalmazásával. Az elmúlt években folytatódott az új információs eszközök és technológiák térhódítása. A csökkenő árak lehetővé tették, hogy egyre többen használjanak optikai tárolókat, távmásoló-berendezéseket, szövegszerkesztő számítógépprogramokat.

A közigazgatási intézmények és a vállalatok információs szükségleteit információs szolgáltató központok és szervezetek sora elégíti ki. Az állam azonban már 30 éve csak a JICST-et tartja fenn információs szolgáltató központként. Állami támogatásban részesül még a Japán Szabadalmi Információs Szervezet (*Japan Patent Information Organisation = JAPIO*). Az Országgyűlési Könyvtár (*National Diet Library = NDL*) online hozzáférhető nemzeti bibliográfiai adatbázist állít elő. 1986-ban született meg a Tudományos Információs Rendszerek Országos Központja (*National Centre for Science Information Systems = NACSIS*) az egyetemek információs igényeinek kielégítésére.

A magánszféra főként gazdaságorientált információs rendszereket működtet. Magántulajdonban vannak a nagy nemzetközi kereskedelmi adatbankok – pl. Dialog, BRS – képviselői. Japán bekapcsolódása az információk világméretű áramlásába még intenzívebbé válik, ha a JICST a Tudományos és Műszaki Információs Hálózatok Szövetsége tagjai sorába lép.

Az alábbiakban arról lesz szó, hogy az állam és a gazdaság miként szervezi meg információs rendszereit saját belső céljaira, és hogyan hasznosítja ezeket a külső információkkal együtt.

A közigazgatás információs szervezetei

Japánban a központi kormányzat mellett területi közigazgatási rendszer működik. Az ország 47 közigazgatási egységből (prefektúra) áll, melyekhez 3278 város és község tartozik, amelyek élén helyi közigazgatási testületek állnak.

A központi kormányintézményeknél 1958-ban használtak először számítógépet. (A Meteorológiai Intézet volt az első alkalmazó.) A hatvanas években a helyi közigazgatási szinteken is megkezdődött a számítógépesítés (1. táblázat).

A központi közigazgatási szerveknél 1984 óta csökken az alkalmazottak száma, mivel munkaerő-megtakarító számítógépes technológiákat alkalmaznak (OMR-, OCR-beolvasó eljárás), sok részfeladatot pedig külső vállalkozóknak adnak ki.